

Voorzitter Platform Groene Grondstoffen Ton Runneboom:

'Bio-ethyleenfabriek gaat er zeker komen'

Onlangs bleek dat een Europese vrijstelling op de importheffingen van ethanol voor chemietoepassingen er voorlopig niet zal komen. Vervelend, want de heffingen ter bescherming van de Europese landbouw schaden de chemische sector. Ondanks die tegenvaller is Ton Runneboom ervan overtuigd dat er vroeg of laat een bio-ethyleenfabriek in Nederland komt.

Tekst: Esther Rasenberg

Ton Runneboom is sinds juni 2009 voorzitter van het Platform Groene Grondstoffen, dat zich sterk maakt voor de *biobased economy*. In Chemie magazine vertelt hij over de gang van zaken rondom de Europese importheffingen op ethanol, de grondstof voor bio-ethyleen.

Hoe komt het dat Brussel niet bereid is de Europese chemische industrie vrij te stellen van de invoerheffing op ethanol?

'De Nederlandse overheid heeft in juni 2010 een verzoek ingediend bij de Europese Commissie voor een ontheffing van de invoerrechten van ethanol voor de chemische industrie. De Europese Commissie heeft hier afhoudend op gereageerd omdat Europa bezig is met handelsbesprekingen met Mercosur, het economische samenwerkingsverband van Zuid-Amerikaanse landen. Even voor de duidelijkheid: ook Brazilië, de voornaamste leverancier van ethanol, is onderdeel van Mercosur. Tijdens de inventarisatie in Brussel ontdekten de Nederlandse lobbyisten dat de invoerrechten op ethanol in de onderhandelingen met Mercosur worden meegenomen. Een vrijstelling voor chemie is in het kader van deze handelsbesprekingen slechts een (niet onbelangrijk) detail. Zo ontdekten we dat het indienen van

een officiële, Nederlandse aanvraag voor ontheffing op dit moment niet kansrijk is.'

Is dat niet de doodsteek voor de bouw van een bio-ethyleenfabriek. Bedrijven moeten hun grondstoffen toch tegen wereldmarktprijzen kunnen inkopen?

'Het Europese landbouwbeleid met zijn hoge tariefdrempels werkt remmend op de grondstoffenvoorziening. Ik ben er echter van overtuigd dat de bio-ethyleenfabriek er hoe dan ook zal komen. De *business case* klinkt als een klok. Bio-ethyleen is voor de vergroening van de chemie cruciaal. En we zoeken nu naar andere oplossingen voor het probleem. Een bedrijf kan bijvoorbeeld voor drie jaar een vrijstelling van invoerrechten (*Processing under Customs Control*) aanvragen. Natuurlijk hebben bedrijven meer zekerheid als de vrijstelling voor tien tot twintig jaar zou gelden, zodat ze hun investering terug kunnen verdienen. Toch denk ik dat er bedrijven bereid zullen zijn om ook met minder garanties het risico te overwegen. Er is zelfs al een niet-Europees bedrijf serieus geïnteresseerd. Nu onderzoeken we of het specifieke bedrijfsrisico als gevolg van de hoge invoerheffing te verzekeren valt. Verzekeraar Lloyds in Londen staat daar tot dusver niet onwelwillend tegenover.'

Wat is er eigenlijk zo bijzonder aan de business case voor bio-ethyleen?

'Verschillende chemiebedrijven in Nederland, België en Duitsland zijn op een gemeenschappelijke ethyleenpijpleiding aangesloten, de zogenoemde ARG-pijpleiding. Via deze pijpleiding kunnen al deze bedrijven naast de chemische bouwsteen ethyleen (gebaseerd op nafta) ook bio-ethyleen (gebaseerd op ethanol) afnemen. De bedrijven betalen dan iets meer voor die groene grondstof, maar zij krijgen tevens een groen certificaat. Dit betekent dat ze ook meer kunnen vragen voor hun eindproduct. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat de consument best bereid is om een paar procent meer te betalen voor bijvoorbeeld een shampoofles van bioplastic. De bedrijven langs de ethyleenpijpleiding zijn enthousiast over het plan en een nieuwe bio-ethyleenfabriek met een jaarlijkse capaciteit van bijvoorbeeld 300.000 ton heeft dus gegarandeerd voldoende afnemers. De bedrijven hoeven ook hun installaties niet aan te passen, want bio-ethyleen is chemisch gezien gelijk aan ethyleen. Het kan zonder problemen worden gemengd met ethyleen vervaardigd uit een fossiele grondstof. De enige voorwaarde is dat de ethanol beschikbaar is tegen de wereldmarktprijs. Als bedrijven invoerrechten moeten betalen, komt de prijs bijna 40 procent hoger te liggen. En dat is uiteraard niet acceptabel.'

Hoe krijgt de consument zekerheid dat het suikerriet, als grondstof voor ethanol, duurzaam wordt geteeld? Het groene certificaat dat hier wordt afgegeven, zegt toch niets over een duurzame herkomst?

'Die bezorgdheid is terecht en daar is door de producenten iets op gevonden. Het *Better Sugar Cane Initiative* (BSI) in Londen certificeert wereldwijd producenten van suikerriet. Het is een keurmerk vergelijkbaar met bijvoorbeeld Max Havelaar. Alleen producenten die voldoen aan alle objectieve

'Bio-ethyleen is cruciaal voor chemievergroening'

THEMADAG ENERGIE, KLIMAAT EN INNOVATIE

Ton Runneboom was een van de sprekers op de Themadag Energie, Klimaat en Innovatie op 30 november, georganiseerd door Agentschap NL en de VNCI. Tijdens deze dag kwamen de nieuwste ontwikkelingen en de laatste stand van zaken over energiebesparing en innovatie aan bod.

Ruud van Mossevelde van Agentschap NL gaf inzicht in de ambities op het gebied van de EEP's (energie-efficiency-plannen). Namens de VNCI praatte Jan Berends de aanwezigen onder meer bij over convenanten. Nelo Emerentia, speerpuntmanager Onderwijs en Innovatie bij de VNCI, ging in op de beleids- en praktijkontwikkelingen op het gebied van procesintensificatie (PI). Wat PI in de praktijk oplevert, vertelde Gerard Peereboom van Chemtura: verdiept inzicht in een aantal kritische processen, kennisverhoging in de eigen processen, kennisverhoging van nieuwe procesapparatuur en vergroting van de concurrentiekracht.

In een duopresentatie van Peter Nossin van DPI (Dutch Polymer Institute) en Joost Krebbekx van Berenschot kwam de voorstudie over de '2030-visie' van de chemische industrie aan bod. Er ligt een ambitie van de Regiegroep Chemie/VNCI op het gebied van Planet en Profit van 50% reductie van CO₂-uitstoot. Is die ambitie haalbaar? Doen we voldoende? Volgens Nossin en Krebbekx zijn de komende 20 jaar essentieel en bieden een kans voor de Nederlandse chemiesector. Ze constateren dat de ambitie in de goede richting is en dat de in 2011 verder uit te voeren routekaarten de functie moeten hebben van verbinden, creëren, monitoren en beïnvloeden.

Nieuwe themadag

Op 4 oktober 2011 organiseren Agentschap NL en de VNCI wederom een Themadag Energie, Klimaat en Innovatie. Noteer deze datum alvast in uw agenda. Later in het jaar volgt gedetailleerde informatie.

kwaliteitscriteria krijgen het certificaat. Dit keurmerk lijkt commercieel noodzakelijk voor de bedrijven die in Nederland het "green premium" certificaat willen voeren. De consument wil zeker weten dat het product in een duurzame keten tot stand is gekomen.'

Hoe komt het dat de Europese brancheorganisatie Cefic zich niet hard heeft gemaakt voor de toegang tot groene grondstoffen in Europa?

'Dat heeft Cefic wel gedaan. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de toegang tot groene grondstoffen tegen wereldmarktprijzen van cruciaal belang is. Nog niet zo lang geleden verplaatsten verschillende chemische bedrijven een deel van hun productie buiten Europa om op die manier toegang te krijgen tot groene grondstoffen. Cefic lobbyt actief voor toegang tot *renewable feedstock*, maar kan als vertegenwoordiger van de industrie geen aanvraag indienen voor onthefing van invoerrechten. Die mogelijkheid hebben alleen de Europese lidstaten. Tot dusver was geen enkel land bereid zijn nek uit te steken. Het voorstel zou op veel tegenstand kunnen stuiten van landen met veel belangen in de landbouw. Eind vorig jaar overwoog Nederland het voortouw te nemen en toen bleek dus dat de timing niet goed was in verband met de lopende handelsbesprekingen met Mercosur.'

Betekent dit dat de VNCI en Cefic hun lobby nu zullen staken?

'Nee, beslist niet. De chemie heeft nu duidelijk in beeld wat er aan de hand is. De druk om dit probleem op te lossen, zal alleen maar groter worden. De vergroening van de chemische industrie is immers afhankelijk van de toegang tot groene grondstoffen. Vergeet niet dat *biobased* producten wel vrij van invoerrechten Europa binnen mogen. Op die manier wordt het voor Europese bedrijven steeds aantrekkelijker om hun productie te verplaatsen. En dat zal de economie en de werkgelegenheid ernstig schaden. Bovendien zal ook de Europese landbouw in de toekomst flink gaan profiteren van de *biobased economy*. De aanwezigheid van een sterke chemi-

sche sector is ook in hun belang.'

Kan het Platform Groene Grondstoffen nog iets betekenen voor potentiële investeerders in de bio-ethyleenfabriek?

'Om eerlijk te zijn alleen in een coördinerende rol. Wij zijn in deze business case praktisch uitgespeeld. We hebben de case ontwikkeld en we hebben draagvlak gecreëerd in de industrie. Het platform is geen partij voor implementatie. De bal ligt nu bij het bedrijfsleven. Wij gaan verder met het ontwikkelen van nieuwe business cases. Dat zijn doorgaans cases waarvan de ontwikkeling voor individuele bedrijven niet voor de hand ligt.'

Wat is de status van het Platform Groene Grondstoffen onder het kabinet Rutte?

'In deze kabinetsperiode wordt de structuur voor het Platform Groene Grondstoffen (PGG) veranderd. Sinds 1 januari is er geen Regieorgaan Energie Transitie meer en valt het PGG rechtstreeks onder het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I). Dit kabinet ziet de waarde van onze kennis en onze mensen voor de *biobased economy (BBE)*. In de komende maanden zal het onderwerp BBE een plek krijgen binnen EL&I en daar zal PGG dan ongetwijfeld weer een rol in vervullen. Ook de SER ziet de BBE als een enorme kans voor Nederland. Nederland heeft volop mogelijkheden om op dat vlak internationaal een rol van betekenis te spelen. De drijvende kracht voor succes in de BBE zullen samenwerkingsverbanden tussen verschillende sectoren zijn, bijvoorbeeld tussen de chemie en de agrosector. Het kabinet Rutte benadert alles een stuk zakelijker en dat past precies bij de aanpak van het PGG. De *biobased economy* moet volgens mij niet afhankelijk van exploitatiesubsidies zijn. De samenvoeging van de ministeries is mijns inziens een ware zegen voor de BBE, want goede regelgeving is in dit kader belangrijker dan exploitatiesubsidies. EL&I gaat zich daar ongetwijfeld sterk voor maken.'

Werkt het Platform Groene Grondstoffen aan nog meer concepten voor de chemische industrie?

'Het PGG heeft als doelstelling om in

FOTO: CASPER RILA

'De bal ligt nu bij het bedrijfsleven'

2030 dertig procent van de totale energie- en materiaalbehoefte groen te laten zijn. Voor de chemie werken we nu aan een business case voor kunstmest. In dit productieproces wordt veel aardgas gebruikt. De kunstmestproducenten kunnen gemakkelijk vergroenen door groen gas in plaats van aardgas te gebruiken. Het groene gas kan onttrokken worden aan het aardgasnet waar het eerder door groengasproducenten aan is geleverd. Daarmee maak je net

als bij bio-ethyleen gebruik van een bestaand netwerk. Verder zijn we bezig met een concept voor biobutanol dat wordt vervaardigd uit biomassa. Het octaangehalte van butanol is veel hoger dan van ethanol. Ik ben ervan overtuigd dat op termijn een deel van de biobrandstoffenmarkt gevuld gaat worden met butanol. We blijven dus onvermoeibaar doorgaan met de zakelijke vergroening binnen de chemie en Nederland.' ■

TON RUNNEBOOM

Halverwege 2009 werd Ton Runneboom voorzitter van het Platform Groene Grondstoffen. Na een internationale carrière van ruim 42 jaar in de chemische industrie, wilde hij zich via het Platform Groene Grondstoffen inzetten voor duurzaamheid. Runneboom startte zijn loopbaan bij Dow Chemical en werkte daarna bij AkzoNobel. Bij Teijin in Tokyo was hij onder meer verantwoordelijk voor de groene activiteiten van het bedrijf. Als voorzitter van het Platform Groene Grondstoffen (PGG) focust hij op biobased activiteiten die vanuit een business perspectief interessant zijn voor het bedrijfsleven. Zijn internationale ervaring in de chemie en zijn grote netwerk komen hem in de functie van voorzitter goed van pas. Het PGG ontwerpt onder andere business cases die voor individuele bedrijven te omvangrijk zijn en creëert vervolgens draagvlak voor die plannen. Runneboom stelt dat een business case door gerenommeerde bedrijven geadopteerd moet worden. Pas dan is een idee rijp om serieus genomen te worden binnen een industriële sector.